

В „Българска христоматия“ е включен откъс от четвърта песен на епическата поема „Освободеният Йерусалим“ (La Gerusalemme Libertata, 1580) от Торквато Тасо. Преводът, направен от Вазов през руски език, по-късно е публикуван и в стихосбирката „Из големите поети“ (1911). Поетът проявява траен интерес към късноренесансовия автор – той пише и биографичната бележка за него, съпътстваща превода в христоматията. В стихосбирката „Италия“ му посвещава стихотворението „Пред бюста на Торквато Тасо в Пинчيو“.

През 1882 г. Вазов написва стихотворението „Леопарди“, в което прави опит да съпостави мировата скръб и душевната неуютност, характерни за поезията на италианския романтик със собствените си несгоди и разочарования:

Защо за скръб, горчевини
Поета, божже, си орисал?
Защо го ти обрмени
Със своята висока мисъл?

(Вазов 1974: 52)

За творбата, включена година по-късно в стихосбирката „Звукове“ (1893), Вазов споделя: „Това стихотворение написах в моменти на силно угнетение от гоненията, подигнати против мене от завистливи събратя и критици. Дали Леопарди е бил гонен като мене и по същите причини, това не знам. Зная обаче и от стихотворенията му, които съм чел на италиански, че е бил много нещастен.“ (Шишманов 1976: 215–216)

Вазов проявява подчертан интерес и към поезията на своя съвременник Джозуе Кардучи. Първият нобелист в историята на италианската литература е познат на българския читател от 1888 г., когато се поставя началото на неговата рецепция у нас. Негови стихотворения в превод на К. Величков и Ал. Балабанов се появяват на страниците на различни литературни издания⁹. Удостояването на Кардучи с Нобелова премия за литература през 1906 г. провокира появата в родната ни периодика на няколко очерка за поета с автори Р. Канудо¹⁰, О. Олберг¹¹ и С. Радев¹².

За интереса на Вазов свидетелства и спътникът му в Италия Михаил Маджаров: „В Рим книгата, която той много четеше, бе съчиненията на Кардучи. Аз не съм ги чел, но от онова, което се мъчеше понякога да ми преведе сам Вазов, заключавам, че той е взел от него някои хубави идеи, на които даде впоследствие своя поетическа форма.“ (Маджаров 1968: 746) Пример за такова заимстване е стихотворението „Във Ватикан“ с подзаглавие „По Кардучи“, което следва мотиви от популярната поема на италианския поет „Химн на Сатаната“ (Inno a Satana, 1863). Самият Вазов споделя, че е чел стихосбирката „Варварски оди“ от Джозуе Кардучи в оригинал: „Бях чел Poesies barbares от Кардучи по италиански“¹³. (Шишманов 1976: 242)

Тук особено любопитен се оказва въпросът, доколко Вазов е знаел италиански език. По повод стихосбирката си „Звукове“, той отбелязва: „Някои от възпетите поети съм чел не само в преводи, но и в оригинал. Аз мога и днес да се ползвам направо от руската, френската, италианската и румънската поезия. Сръбски и хърватски чета лесно. Английски – не.“ (Шишманов 1976: 243) В мемоарите си Маджаров също засяга този въпрос: „Вазовият италиански език не беше много чист, а смесица от румънски и французки думи.“ На друго място той заявява, че поетът знае по-добре от него италиански, „тъй като си помагаше с румънски“ (Маджаров 1968: 740).